

ÅRSRAPPORT 2016

proLAR - Nasjonalt forbund for folk i LAR

<<INNHold>>

Om proLAR

Takk for støtte

Styret og ansatte/adm/Brukerrepresentanter

Rapporter fra Regionene

Økonomi

Organisasjonens vedtekter

Medlemmer

Samarbeid med andre brukerorganisasjoner

Internasjonalt samarbeid

Kurs/konferanser og arb.gr./utvalg

Prosjekter Livet med LAR

Det er DIN lever

Røvær tur med gjengen

SMIL - sammen midt i livet

INHSU

Brobygger prosjekt

Til slutt

Om proLAR

Organisasjonens navn er **proLAR, - Nasjonalt forbund for folk i LAR**

Den 5. november 2007 ble foreningen stiftet av tidligere opiatavhengige som da var brukere i legemiddel assistert rehabilitering (LAR).

At rusavhengige fikk "pasientrettigheter" i 2004 var selve bakgrunnen for etableringen av organisasjonen proLAR.

En annen viktig faktor for etableringen, var de store regionale forskjeller som brukere av LAR behandling opplevde. Praksisen ble opplevd som svært krenkende og stigmatiserende for mange brukere.

Men viktigst av alt, var å vise hvilke ressurser vi som tidligere rusavhengige besitter, og hva vi kunne klare å få til via en brukerorganisasjon.

I 2017 vil proLAR feire 10 års jubileum.

proLAR sine hovedmålsetting er: ***"proLAR skal jobbe aktivt for at pasienter i LAR - skal ha de beste forutsetninger til å kunne oppnå en god rehabilitering og få økt sin livskvalitet"***

2016 har vært enda ett spennende år for vår organisasjon. Vi har også dette året klart å holde en sterk økonomi og har i tillegg styrket oss med flere brukernære aktiviteter.

Vi opplever en økning i antall henvendelser fra fagfelt som ønsker vår brukererfaring inn i ulike arb.grupper og kommunale/statlige utvalg. Dette er en stor oppgave for oss, og vi som organisasjon bistår så mye vi kan av arbeid på systemnivå. Dette gjøres som en del av jobben vår, og vi prøver så godt vi kan å påvirke slik at alle LAR brukere skal få oppleve verdighet i møte med LAR og behandlingsapparatet.

Klarer vi å påvirke til et bedre og mer brukervennlig system?

Vi i proLAR tror selvfølgelig at vi klarer å påvirke. Men noen ganger virker det som om det går litt i motbakke.

Vår hovedoppgave er å få et godt LAR tilbud i Norge. Og så vil vi bidra til at rusfeltet som sådan også gir et best mulig tilbud. Helse, aktivitet og nettverk er viktige saker som vi ønsker å bidra med.

I løpet av 2016 har vi fått flere engasjerte brukere involvert i våre aktiviteter. Ved Oslo kontoret har vi nå to personer som deler kontorlokale og er tilgjengelig

store deler av uka. I Bergen har vi også blitt større og etablerer eget kontor ved årsskifte 2016/17.

På grunn av mye møte aktivitet er det best å kontakte en av våre representanter pr telefon på forhånd. Da kan vi avtales å møtes.

I Stavanger har vi gjennomført enda ett år med BROBYGGER prosjektet. Vi har iløpet av året klart å bistå å hjelpe veldig mange LAR brukere i dette distriktet. Sammen med Stavanger kommune, Sandnes kommune, KORFOR og LAR Stavanger har proLAR klart å lage et godt faglig prosjekt.

Dette er trolig et enestående prosjekt, hvor vi med vår brukerrepresentant nå kan involvere oss i alle de saker hvor brukerne ønsker bistand, og vil at vår brobygger skal være med som støtteperson/brobygger.

Vårt Hepatitt C prosjekt Det er DIN lever har blitt lagt merke til over hele landet, brukere kontakter oss mye mer enn før, og har mange spørsmål rundt egen sykdom og vil gjerne ha våre råd. I 2016 var proLAR innom flere private institusjoner, utleveringssteder for LAR og var ansvarlig for brukerdagen ved den store internasjonale konferansen som INHSU arrangerte i sept 2016 her i Oslo.

Brukeraktivister fra hele verden kom til Oslo disse dagene, og vi hadde flere fine møter sammen.

Hovedkontoret til proLAR ligger fortsatt på Sørlandet.

Vårt mål videre er å ha stor tyngde i Oslo, Rogaland, Bergen og Sørlandet.

Vi er godt i gang med denne oppbyggingen og består nå av en relativt stor gruppe mennesker som vil arbeide frem en god og trygg ruspolitikk i Norge. Se mer om hvor vi er organisert inne i årsrapporten.

Vi er en liten organisasjon, og kan ikke kalle oss den største LAR organisasjonen på rusfeltet, men vi er i hvert fall den LAR organisasjon som etablerer og tilbyr flest brukervennlige prosjekter og aktiviteter til våre medlemmer.

Alle våre prosjekter og aktiviteter er brukerstyrte, og dette er en metode vi opplever som svært vellykka og givende. Vi håper dere LAR brukere som sliter med å finne ut av systemet, eller som bare ønsker noen å snakke med tar kontakt med oss. Kanskje kan vi gi noen råd og dele våre erfaringer.

Vår organisasjon er Av brukere - For brukere

Årsrapport 2016 er utarbeidet av: Ronny Bjørnstad

Takk for støtten!

proLAR vil i sin årsrapport trekke frem sine viktigste støttespillere som har gjort vårt arbeid i 2016 mulig

Helsedirektoratet

proLAR driftes i all hovedsak med midler fra Helsedirektoratet. Dette er fra kap. 765 post 71 fra statsbudsjettet.

Tusen hjertelig takk for økonomisk støtte til vår organisasjon.

Stiftelsen Scheibler

proLAR har ved flere år blitt støttet økonomisk av Stiftelsen Scheibler.

I 2016 gikk Scheibler inn med ny prosjektstøtte til SMIL kull 5.

Stor takk til Scheibler for uvurdelig støtte.

Ekstra stiftelsen

Takk til Ekstra stiftelsen for prosjektstøtte til Livet med LAR 2016.

Helse Sør øst

proLAR fikk i 2016 økonomisk støtte til drift.

Takk til Helse Sør øst.

Helse Vest

proLAR fikk i 2016 økonomisk støtte til drift.

Takk til Helse vest.

Støttemedlemmer/pårørende

proLAR takker alle som har tegnet seg som støttemedlem og betalt frivillig innbetaling i 2016.

AbbVie

Takk til AbbVie for prosjektstøtte til vårt Hepatitt C prosjekt 2016.

"Det er DIN lever".

GILEAD

Takk til GILEAD for prosjektstøtte til vårt Hepatitt C prosjekt

«Raskt svar» - hurtigtester.

INDIVOR

Takk for økonomisk støtte til våre aktiviteter.

DNE

Takk for økonomisk støtte til våre aktiviteter.

PHARMADONE

Takk for økonomisk støtte til våre aktiviteter.

Styret og ansatte

proLAR er stolte over å ha et godt fungerende styre med en blanding av brukere og fagfolk. Vår erfaringskompetanse og fagfolks faglige kompetanse har vært en miks vi setter stor pris på.

Etter årsmøte i 2016 har styret sett slik ut:

Styreleder

Ole Jørgen Lygren (LAR bruker)

Styremedlem

Gudmund Johnsen Wisløff (Diakonhjemmet)

Styremedlem

Tina Merete Vestergaard (LAR bruker)

Styremedlem

Trond Langeland (LAR bruker)

Styremedlem

Siv Løvland (LAR bruker)

Styremedlem

Marte di Mecco (Fransiskushjelpen)

Det ble i 2016 avholdt 4 styremøter.

Trond Langeland manglet på bilde. Styremøte på Oslo kontoret

Administrasjon og prosjektledelse

proLAR er en brukerstyrt organisasjon. Det betyr at all drift og ledelse utgjøres av brukere i LAR. For oss er dette viktig, og noe vi setter høyt. En brukerorganisasjon skal leves og driftes utifra brukerperspektivet, og videreutvikles derfra.

Ronny Bjørnstad har i 2016 vært ansatt som daglig leder.

Bent Arild Stornes har i 2016 vært ansatt 50 % i prosjektet Det er DIN lever.

Ida Kristine Olsen har i 2016 vært ansatt 100 % både i administrasjon og prosjektledelse (SMIL)

Kenneth Egeland har i 2016 vært ansatt 100 % i Brobygger prosjektet.

Siv Løvland har i 2016 vært ansatt 50 % som brukerrepresentant.

Lene Midtsundstad har i 2016 vært ansatt 30 % som medarbeider/økonomi.

Prosjektansatte i SMIL:

Lise Aasmundstad, Laila Aanensen, Vivian Bentsen.

Prosjektansatte har i 2015 vært leid inn med ulike avtaler gjennom året.

Brukerrepresentanter 2016

Carina Helene Jørgensen, Trond Langeland, Marianne Astrid Jørgensen, Tina Merethe Vestergaard, Celia Garmannslund, Sindre Remme Strand og Ole Jørgen Lygren

Årsrapport Oslo

Jeg ble ansatt 1 september 2015 i 50 % stilling for å være med å utvikle proLAR avdeling Oslo. Dette arbeidet har vært og er meget spennende og til tider utfordrende.

Målet er og har vært å gjøre proLAR mer kjent og synlig i Oslo og omegn. Arbeide på systemnivå og å nå ut til brukerne i Oslo og omegn. Vi ønsker å satse mer og mer på individnivå og dette arbeidet er godt påbegynt i 2016.

Hovedmålet er å fremme og jobbe for LAR relaterte saker, og gjøre brukerorganisasjonen proLAR mer synlig i Oslo og omegn. Kontakt med LAR brukere for å høre hva som rører seg er også en viktig målsetting.

Brukerrepresentantens oppgaver:

Sitter i brukerutvalget til ARA v/Oslo universitetssykehus.

Sitter i sentralt brukerutvalg til Blå Kors ble med i november 2016.

Sitter i brukerrådet til Prindsen

Har i tillegg vært med i flere arbeidsgrupper ved Oslo universitetssykehus, «Samhandlingslokalisering» TSB.

Var med i konferansekomiteen til «LAR konferansen» 2016.

Arbeidsgruppe om Feedbackverktøy

BrukerROP - Helsedirektoratet

Det er fortsatt mange områder og arenaer proLAR har mulighet for å ha med representanter, men foreløpig har jeg luket ut de sakene som er viktigst for proLAR å være engasjert i. Har også vært behjelpelig med studenter som vil ha intervju eller informasjon om rus.

Arbeidsgruppe som deltok i forskning som det ble en ny, bedre og tryggere måte å bruke Naloxon på til å redde liv ved overdoser. Var spennende å få lov være med på dette.

Foredrag/ innlegg som proLAR representant:

- Innlegg om feedbackverktøy på et arbeidsseminar for TSB.
- Foredrag på LAR konferansen i oktober 2016.
- Internundervisning på LAR og snakket om hvordan det er i LAR ang kontroll, medisiner og urinprøver, hvordan vi blir møtt.

- Foredrag på Eldorado bokhandel i desember 2016, der jeg snakket om proLAR og livet som rusavhengig på gata. Ble invitert av en organisasjon som heter ASC- A step closer.

Konferanser:

- Workshop «Det er DIN lever» (proLAR ansatte og frivillige)
- Arbeidsseminar om å hindre `drop out` i rusbehandling.
- Fagrådets ruskonferanse.
- Kriminalomsorgsdirektoratets dagskonferanse.
- Dialogkonferanse.

Arrangementer:

- Overdosedagen i Oslo, stilte som proLAR's representant.
- Har vært med på å undervise i simulering av ansvarsgrupper for medisinstudenter
- Holdt appell i forbindelse med Aksjon «Bortvist Oslo Sentrum».
- Seminar om « Et stadig bedre NAV for brukerne »
- Seminar TSB om strategier for implementeringsarbeidet av nye retningslinjer
- Stoffbrukerdagen på stortinget.
- I høring på Stortinget om hepatitt C der vi leverte et høringsnotat og hadde 5 min å presentere vårt syn.
- Rådslag på Velferdsetaten der proLAR deltok sammen med flere aktører på rusfeltet for å jobbe fram en god plan, til det beste for de rusavhengige.
-

Lite tilbakeblikk:

Vi er godt i gang med å få proLAR mer kjent og sågar mer tilgjengelig i Oslo, vi er godt representert i forskjellige arbeidsgrupper og brukerutvalg. Men det er ennå mange ting å ta tak i, vi vil fortsette vårt arbeid videre.

Livet med LAR, selvhjelp/aktivitetsgruppe er startet opp og det er gjennomført en møtekveld pr måned ved det «Grønne» hjørnet vis a vis Safir. Gleder meg til å videreutvikle disse kveldene sammen med brukerne.

Tusen takk for året som har gått, det sees frem til nye muligheter og utfordringer i 2017!

Hilsen Siv Løvland

Styremedlem og representant i Oslo

Årsrapport 2016

ProLAR har i løpet av dette året hatt stor aktivitet i kommunene Bergen og Os.

I januar etablerte vi vår selvhjelpsgruppe "livet med LAR" på Os der har vi fått bruke LAR avdelingen i bygden på ettermiddager og tilbudet har blitt tatt godt imot og har med unntak av Fellesferien hatt en månedlig samling for opptil åtte personer tilstede om gangen med ca elleve unike deltagere. Vi har også hatt to brukere fra nabokommuner, Fitjar og Bergen på besøk så vi merker tydelig at behovet for en møteplass er tilstede.

Kinoturer og Kafébesøk har vi tatt oss råd til ved tre anledninger, da vi ser ett behov for våre medlemmer til også å komme seg litt ut i samfunnet.

Os kommune støtter neste års Livet med LAR med kroner 4000 og gir også proLAR fri tilgang til stuen på Vartun de kveldene vi ønsker.

Vi har i løpet av året representert proLAR i Os kommunes prosjektarbeid med implementeringen av ØH senger for utskrevne ROP fra Spesialisthelsetjenesten, dette er nå sendt til Politisk behandling,

Arbeidsgruppen fortsetter i 2017 men omhandler da bruken av Askvik og øvrige kommunale boliger.

Ansvar for gjennomføring av livet med LAR i 2017 overtar Sindre Remme Strand fra januar, Sindre er også meldt inn som vara for Ole Jørgen både i SBK sitt brukerutvalg og i Nav sitt Kvalitetsikringsutvalg for Hordaland.

Våren 2016 arbeidet vi mye med prosjektarbeid til Røst Brukerkonferansen.

ProLAR ved Ole Jørgen ble via Brukerutvalget til Bergensklinikkene valgt som delprosjektleder til to av Prosjektene under Røstkonferansen der han også var konferansier, dette inkluderte rekruttering av brukere til Prosjektarbeid ved både BAS Bergen Arkitektskole og Bergen Kunsthøgskole. Møtene ble holdt tidels på Vartun og dels på skolene, så det også ble en del ekskursions med de fire og fem brukerne som var med og vi fikk omvisning samt utført brukermedvirkning i praksis, noe som vi fikk svært gode tilbakemeldinger på. F.eks for Arkitektstudentene var det essensielt og få brukernes råd om gode løsninger, dette ble senere vist på Røst og også som en del av flere Bachelor oppgaver.

Via Høyskolelektor for Helsefagstudenter Ruth Donovan ble proLAR sitt prosjekt 'Det er din Lever', valgt som ett av fjorårets Helsefremmende prosjekter, det medførte tett samarbeid med Bergen Høyskole og flere ganger holdt jeg presentasjoner om Hepatitt C for grupper av Studenter, dette resulterte i utvikling av en Hepatitt brosjyre i samarbeid med MO Nestun samt en Roll Up vil vises frem under Røst 2017.

Dette arbeidet vil også bli en del av flere Bacheloroppgaver.

Via Høyskolen og Ambulansesjåfør Jari Smestad har vi også flere ganger utført Overdosesimulering med Bergen Akuttmedisinske studentforening der vi også har holdt foredrag to ganger og NRK Nett har skrevet en artikkel om vårt overdoseforebyggende arbeid.

Vi har vært opptil fire stykker fra proLAR i Bergen i gang med disse treningene på SIM Arena og dette er også dokumentert via film på høyskolen og i artikler i internavisen. Lokalavisen i Os, Os og Fusaposten har skrevet en to siders reportasje om proLAR og arbeidet vi gjør i kommunen.

I løpet av året har vi deltatt på Bergensklinikkene sine Ettervernsdager hvor vi har hatt Stand og hatt tett kontakt med fagpersoner og brukere og beboere, Brukerutvalget til Stiftelsen Bergensklinikkene møtes alltid på slutten av disse dagene, Sindre Remme Strand er blidt meldt inn som Vara for Ole Jørgen i 3 av utvalgene som proLAR er representert i hos Nav og Rusetaten samt Bergensklinikkene.

Sindre har også gjort en strålende jobb som proLAR representant både i Studentsamskipnaden i Paneldebatt og som deltager på Stands og i arbeidet som levende Markør ved Høyskolen i Bergen

I løpet av året har Ole Jørgen holdt presentasjoner om Hepatitt C og om proLAR sitt arbeid ved flere anledninger, både ved Workshop for Sykepleiere i Oslo og under Workshop ved nyåpnede Sprøyterommet i Bergen. Og ved flere anledninger på Høyskolen i Bergen.

Det er opprettet ett tett samarbeid med avdeling for Rusmedisin og ved Bar Bergen Adicction Reasearch Group hvor Ole Jørgen sitter i arbeidsgruppen til INTRO HCV prosjektet som innbefatter Bergen Kommune HUS og AFR og dette har også blitt skrevet om i Bergens Tidene.

Vi sitter i Styringsgruppen til LARA Nord som er ett samarbeid mellom Nav og AFR Vi deltar med egenerfaring inn i det EU finansierte Selfi prosjektet og det er etablert faste samhandlingsmøter mellom AFR og LAR organisasjonene i Bergen.

Det har vært flere deltagelser på Seminarer både hos kommune og hos AFR hvor egne Pasienterfaringer har vært ønsket presentert. Sindre har deltatt ved noen anledninger med sin åpne og unike måte å nå publikum, vi opplever at det vi formidler er svært viktig og Lene og Ole Jørgen var også hos Byråd for Helse og Sosial Erlend Horn og presenterte organisasjonens arbeid. Så alt i alt har proLAR befestet sin rolle som en av Bergens viktigste stemmer innen brukererfaring.

Det kommer ukentlig henvendelser til proLAR, både fra Ruskonsulenter, brukere og iblant pårørende. Ved noen anledninger stiller vi i ansvarsgrupper og vi har hatt en del individuelle møter med brukere der vi rådgir dem, dette skjer fortrinnsvis på kafé og fra 2017 i det nyåpnede kontoret på Murhjørnet hvor Ole Jørgen er ansatt i en 30% stilling fra 01.01.2017.

ProLAR hadde stand under Røst konferansen den 10.05.2017 og også under Overdosedagen 30.08.2017.

I løpet av året har vi fått rekruttert en del nye medlemmer og vi har knyttet tettere kontakt med det Ruspolitiske feltet i Bergen og Os vi fortsetter vår tette kontakt med Høyskolen i Bergen og det omfattende arbeidet i vår rolle i INTRO HCV hvor vi fra 2017 vil stå for tett samarbeid med Poliklinikkene til AFR og informere brukere om smittevern og behandlingsmåter for Hepatitt C.

Vi arrangerte også en sommerferie for 15 av deltakerne i våre Livet med LAR grupper på Røvær fiskevær utenfor Haugesund.
Egen rapport derfra vil følge i Årsrapporten.

Ole Jørgen Lygren ble også valgt som styreleder og en del av arbeidet hans er knyttet til dette. Det medfører en del turer til Oslo og ved en anledning til kontoret i Kristiansand for å kunne jobbe tett med Daglig Leder.

Vi har også vært i Kristiansand i forbindelse med en Workshop hvor Thomas Clausen fra SERAF og vi ferdigstillte brukerundersøkelsen vår før den var klar til å bli gitt ut.

Sindre Remme Strand er blitt en svært verdifull medarbeider i Bergen og har fra 2017 ansvaret for Livet med LAR gruppen tilknyttet Os.

Sindre er også Vara i 3 Brukerutvalg og vil fra våren 2017 være og finne på kontoret i Bergen på fredager.

Sindre har også vært med på en rekke presentasjoner og vil også sitte som proLAR representant under SBK sin Recovery Konferanse 10/11 05 2017.

ProLAR i Bergen har hver måned dokumentert arbeidet vi har gjort og delt det via proLAR sine Facebook sider og også vært svært aktive under Røst konferansens Gå aksjon hvor vi også har fått med oss flere brukere ved noen anledninger

Vi er tett involvert i forskningsprosjekter og det er tydelig at vår deltakelse på en rekke arenaer siste årene har gitt oss veldig god omtale og vi ser tydelig hvor viktig brukererfaring er blitt og hvor anerkjent det også er. Det gir motivasjon til det videre arbeidet og vi ser tilbake på dette som ett svært godt år for dette lokalkontoret med ett sterkt fundament til det videre arbeidet.

Hilsen Ole Jørgen Lygren
Avd. leder og styreleder proLAR

HVER FREDAG Hus & Hjem & magasinet **FREDAG** 2. JUNI

Bergens Tidende

LEST, SETT, HØRT.

Valder og magisk «Messias»

Fem gallerier i Bergen du bør sjekke ut

Stor musikalsk forestilling

Smittsom og dødelig sykdom skal utryddes i Bergen

Mozart. Life, Love & Lust

OLJEMALING: Ole Jørgen Ljøren er framme på scenen i Operett C, og står på bakken, det store forestillingsspektaklet som skal utrydde sykdommen. «Operett» uttrykker seg for framme på scenen i Operett C, og står på bakken, det store forestillingsspektaklet som skal utrydde sykdommen. «Operett» uttrykker seg for framme på scenen i Operett C, og står på bakken, det store forestillingsspektaklet som skal utrydde sykdommen.

I et nytt prosjekt satser rusmedisinere på å utrydde den smittsomme og dødelige sykdommen hepatitt C i Bergen. Sykdommen rammer først og fremst heroinavhengige.

Ole Jørgen Ljøren hadde kronisk hepatitt C, og ble behandlet med en kostbar salisylat. «Nå har jeg fått beskjed om at jeg er frikalkemitt, sier han fornøyd.

Dette er den store kjærlighetshistorien om en ung jente fra Espira og en ung mann fra Bergen og Mozarts store symfonier!

Matti Eriksson / Johannes Weisser / Ørnodd / Rina / Jørgen

#STOPhcv

Årsrapport Rogaland

Brobyggern`

Jeg startet det nye året med et renovert kontor på Funkishuset hvor proLAR leier hemsen med faste dager på kontoret.

I løpet av 2016 har vi vært involvert i de fleste samarbeidsarenaer i Stavanger og Sandnes området. Vi sitter fast i LAR leder møtene som foregår ved LAR Stavanger sitt hovedkontor i Lagardsvei 78.

Vi har også etablert møteplass og har et kontor til rådighet hos L27 I Stavanger. På denne måten kan vi invitere brukere inn på et møte med oss, dersom de ønsker det.

Det har også kommet til nye brukerrepresentanter som ønsker å engasjere seg. Og sammen har vi kunnet tilby aktiviteter som f.eks kino og besøk på Oilers kamper.

Correlation, som er en Nederladsk organisasjon var her hos oss i mars måned og hadde et intensivt kurs om hepatitt C for proLAR og FHN folk. I tillegg var det flere lokale brukere som fikk være med på disse to dagene som kurset varte. ProLAR i Rogaland tilbyr også hurtigtester av antistoff HCV.

Vi samarbeider med mange instanser:

LAR Stavanger

15 kommuner

Fylkesmannen

KORFOR

Gatejuristene

Gateprestene

Funkishuset

Crux

Stasjonen

Gatemagasinet Asfalt

I mitt arbeid som Brobygger fører jeg en logg over all pasient kontakt. (Anonymt) da vi ønsker å se nærmere på hvor mye, hva kontaktene handler om, slik at ved prosjektslutt etter 3 år, så kan man lage en mer detaljert rapport.

LAR Stavanger hadde i mange år store problemer med å forholde seg til LAR brukere, utlevering og pasientkontakt. Dette er temaer jeg har forsøkt å endre. De siste årene har ting blitt betraktelig bedre. LAR Stavanger har nå forstått hva begrepet «Brukermedvirkning» handler om, og vi har fått opprettet eget brukerråd på LAR.

I tillegg har proLAR vært delaktige i at det nå ansettes folk med LAR brukererfaring direkte inn i systemet, og brukere er nå ansatt på utleveringa. Dette har vist seg å fungere veldig bra.

Leder av LAR Stavanger, Bente Sikveland har gitt oss tillit og ser hva vår erfaring kan være verdt.

Etter at denne omveltningen skjedde, med ny ledelse på LAR, og brukermedvirkningen ble tatt mer på alvor, hører vi fra flere at behandlingen nå er mye bedre enn hva den var tidligere.

I Stavanger og Sandnes har vi også vært med å arrangere Verdens Overdose dag 31 august. I 2016 holdt vi appeller i Stavanger og Sandes.

Livet med LAR, vår selvhjelpsgruppe som proLAR arrangerer fungerer også veldig godt her hos oss.

Vårt neste prosjekt ble startet opp i slutten av 2016, og vi skal sammen med Stavanger kommune og LAR Stavanger søke midler til et LAV terskel LAR tiltak her i vår region. Det gleder jeg meg enormt over å kunne være med på å få til. Men først må søknadene igjennom. Svaret vet vi før sommeren 2017.

Takk for 2016
Hilsen Kenneth Egeland

Økonomi

ÅRSBERETNING 2016

Organisasjonens struktur og hvordan den drives

proLAR- **Nasjonalt forbund for folk i LAR**, er en brukerorganisasjon for mennesker som mottar legemidlene metadon og buprenorfin i sin rehabilitering pga tidligere opiatavhengighet.

Organisasjonen ble stiftet i 2007 som følge av at rusreformen (2004) trådte i kraft og ga rusavhengige/brukere reelle rettigheter, i.hht "pasientrettighetsloven".

Organisasjonens formål § 1: "Å jobbe for at pasienter i LAR får økt kunnskap om/og innflytelse på LAR tilbudet, og blir gitt de beste forutsetninger for å oppnå en vellykket rehabilitering og god livskvalitet"

I 2016 har organisasjonen hatt 4` antall årsverk i administrasjon og prosjektledelse til drift og organisasjonsutvikling.

Hovedkontor har tilhold i Vest Agder, Søgne.

Organisasjonen teller pr dags dato over 1000 registrerte medlemmer/støttemedlemmer.

Styret i proLAR har i 2016 bestått av 2 personer fra fagfelt og 4 LAR brukere.

Dette er: Styreleder Ole Jørgen Lygren, øvrige styremedlemmer, Tina Merete Vestergaard, Trond Langeland, Siv Løvland og Marte di Mecco og Gudmund Johnsen Wisløff.

Det ble gjennomført totalt 4 styremøter i 2016.

Økonomi og organisasjonsutvikling har vært hovedsaker som styret har arbeidet med.

Organisasjonens utvikling, resultat og videre drift

proLAR mottok i 2016 støtte fra Helsedirektoratet og Stiftelsen Scheibler til ordinær driftstilskudd og prosjektstøtte. Andre økonomiske bidrag har kommet fra Helse sør øst, Helse Vest, Ekstrastiftelsen, AbbVie, Gilead, Indivior, DNE, Pharmadone, og betalte støttemedlemsskap.

SMIL <**sammen midt i livet**> avsluttet kull (5) des 2016, og starter kull (6) januar 2017.

Prosjektet har hatt egen økonomisk ramme, med midler fra Helsedirektoratet og Stiftelsen Scheibler.

De totale inntektene i 2016 utgjorde kr 4.722.318 ,- inkl. SMIL

De totale utgiftene i 2016 utgjorde kr 4.558.587,- inkl. SMIL

De største utgiftspostene er lønnskostnader a 4` årsverk inkl sosiale utgifter, og innleide tjenester/arbeidskraft i forbindelse med organisasjonens aktiviteter og prosjekter på kr 2.560.970,-

Årsregnskapet for 2016 viser et overskudd på kr 164.743,-, som foreslås overført til annen egenkapital.

Etter styrets oppfatning gir fremlagte resultatregnskap og balanse med noter rettvise uttrykk for virksomhetens resultat i 2016, og økonomiske stilling ved årsskifte. Det har ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets slutt som er av betydning for bedømmelse av regnskapet.

Årsregnskapet satt opp under forutsetning om fortsatt drift.

Helsedirektoratet og Stiftelsen Scheibler har begge sagt at de støtter prosjektene videre. Det bekreftes herved at forutsetningen om fortsatt drift er til sted.

Arbeidsmiljøet

Arbeidsmiljøet vurderes som godt.

Viktigheten av gode og konstruktive tilbakemeldinger er svært viktig for en brukerorganisasjon. Brukermedvirkning innad i organisasjonen har bidratt til å få frem aktive brukerrepresentanter.

Det har ikke vært mye sykefravær, og heller ikke rapportert om skader.

Likestilling

Styret har ut ifra en vurdering av bedriftens virksomhet ikke funnet det nødvendig å iverksette spesielle tiltak med hensyn til likestilling.

Kjønnsfordelingen blant ansatte og styremedlemmer pr. 31.12.2016 er 3 kvinner og 3 menn.

Når vi skal rekruttere nye ansatte i proLAR vil vi legge vekt på at vi har en jevn fordeling av kvinner og menn da vi mener dette er godt for arbeidsmiljøet. Allikevel går kvalifikasjoner og egnethet foran hensynet til kjønnsfordeling i en eventuell ansettelsesprosess.

Ytre Miljø

Selskapets drift forurensar ikke det ytre miljøet.

Oslo Mai 2016

STYRET

Organisasjonens vedtekter

§1 Formål

proLAR sitt formål skal være å jobbe for at pasienter i LAR får økt kunnskap om og innflytelse på LAR-tilbudet, og blir gitt de beste forutsetninger for å oppnå en vellykket rehabilitering og en god livskvalitet.

§2 Forbundets navn

Forbundets navn skal være "proLAR - NASJONALT FORBUND FOR FOLK I LAR"

§3 Prinsipper for organiseringen

proLAR er et selvstendig og selveiet forbund som er partipolitisk og religiøst uavhengig. proLAR består av en administrasjon og et demokratisk valgt styre.

§4 Medlemmer

Medlemskap i proLAR er gratis for alle ordinære medlemmer. Som ordinære medlemmer regnes kun LAR-brukere. Støttemedlemmer kan være enkeltpersoner, offentlige instanser eller næringsvirksomheter. Kontingent for støttemedlemskap skal være minimum kr. 200. Forbundet skal ha et register over medlemmer.

§5 Årsmøtet

Årsmøtet er forbundets høyeste organ der alle registrerte medlemmer har adgang og ordinære medlemmer har stemmerett. Et stemmeberettiget medlem kan gi skriftlig fullmakt til et annet medlem.

Ordinært Årsmøte skal avholdes éen gang pr. år og senest innen utgangen av aprilmars.

Innkalling skal være skriftlig og med 4 ukers varsel.

Bekjentgjøring på proLARs hjemmeside anses for skriftlig innkalling.

Forslag som skal behandles på årsmøtet må være styret i hende innen 1 uke før Årsmøtet.

Årsmøtet skal behandle:

1. Valg av styre
2. Godkjenning av årsberetning og årsregnskap
3. Godkjenning av handlingsplan og budsjett
4. Innkomne saker
5. Vedtektsendringer
6. Oppløsning av foreningen.

Endringer av forbundets vedtekter kan skje ved 2/3 flertall av de fremmøtte samt fullmaktsstemmer. Det skal skrives protokoll fra Årsmøtet.

Ekstraordinært Årsmøte kan innkalles av styret eller etter krav til styret fra minst 20 % av registrerte medlemmer. Styret skal da innkalle til møte innen 4 uker.

§6 Styret

Forbundet skal ha et styre på 4 til 7 medlemmer etter Årsmøtets beslutning. Tjenestetid er 4 år og gjenvalg kan finne sted. Styret velger selv sin leder og nestleder.

Styret har det øverste ansvar for driften av forbundet, og skal utarbeide årlige handlingsplaner og budsjetter. Styret skal innkalle til og forberede Årsmøtet. Styret skal ansette nødvendig administrativt personale og organisere og utvikle forbundet slik at det settes i stand til å gjennomføre formålet, jfr. § 1.

Styremøter skal avholdes minimum 4 ganger pr. år.

Innkallelse til ordinært styremøte med sakliste skal sendes ut minst 1 uke før styremøtet. Det skal skrives protokoll som godkjennes på påfølgende styremøte. Daglig leder har møterett i styremøter, men ikke stemmerett. Daglig leder eller annen ansatt er sekretær for styret. På hvert styremøte velges en sekretær som skriver møtereferat. Dersom antall styremedlemmer er et partall har styreleder dobbeltstemme

§7 Økonomi

proLAR skal ha ekstern revisor og regnskapsfører. Forbundets regnskapsår følger kalenderåret. Regnskapet skal senest 15. mai være godkjent av revisor.

§8 Disposisjon

Styreleder alene eller to av styrets medlemmer i fellesskap signerer og disponerer for forbundet. Disse har også fullmakt til å gi administrativt personell disposisjonsrett til forbundets konti.

§9 Bruk av illegale rusmidler

Styremedlemmer og ansatte i proLAR skal utad og i alle sammenhenger være representative for LAR-brukere. Alle som representerer proLAR skal opptre edruelig. Ved mistanke om rus skal vedkommende ha anledning til å forklare seg. Ved åpenhet om rusproblemer vil styremedlem/ ansatt kunne få permisjon fra sitt verv etter vurdering i styret.

§10 Konflikthåndtering

Ved eventuelle misligheter eller konflikter blant styremedlemmer og/ eller ansatte i proLAR, skal styreleder innkalle de involverte parter til møte. Administrasjonen er alltid å regne som involvert part. Ved misligheter skal vedkommende gis en – 1 – mulighet til å umiddelbart gjøre opp for seg.

§11 Utestengning

Medlemmer som aktivt motarbeider proLAR sitt formål og virke som vedtatt av Årsmøtet kan utstenges midlertidig eller varig. Dette krever 2/3 av styrets stemmer og skal meddeles skriftlig.

§12 Oppløsning

Hvis styret med 2/3 flertall finner at det ikke er grunnlag for å fortsette virksomheten skal det forelegges spørsmål om oppløsning av forbundet for Årsmøte, som med 2/3 av de fremmøtte kan beslutte oppløsning. Organisasjonens eiendom og penger skal gå til organisasjon med liknende formål.

Medlemmer

Vi trenger nettopp deg som medlem. Jo flere vi er - jo sterkere er vi!!

proLAR er en medlemsbasert brukerorganisasjon for folk i LAR. Dette er våre hovedmedlemmer med gratis medlemskap.

Våre støttemedlemmer, pårørende og/eller fagfelt oppfordres til å betale en kontingent a kr 200 pr år. (Frivillig)

Pr 31.12.2016 hadde proLAR ca 1100 hovedmedlemmer på nasjonalt plan, og ca 130 støttemedlemmer.

Våre medlemmer er spredt utover hele landet.

Mål for 2016 er å få økt medlemsmasse og flere aktive brukerrepresentanter.

Mange av våre medlemmer opplever mye ustabilitet ift bolig. Flytting fra kommunale boliger til private og vice versa gjør at vi ofte får materiale og annen informasjon sendt i retur.

Vi prøver å spore ny adresse men det lar seg ikke alltid gjøre. Husk å melde ifra dersom du ikke lenger mottar informasjon fra oss.

Som brukerorganisasjon er det viktig å ha medlemmer. Våre medlemmer gir organisasjonen et større mandat til å snakke på vegne av brukerne. proLAR forsøker etter beste evne å ivareta og videreformidle "budskap" som vi hører om via medlemsmasse og andre LAR brukere i hele landet.

I tillegg tilbyr vi ulike aktiviteter til våre medlemmer. Vi er trolig den brukerorganisasjon som har flest brukerrettede aktiviteter. Dette er vi veldig stolte av å kunne tilby.

proLAR vil for året 2016 takke alle sine medlemmer som gir støtte og support over de oppgaver vi arbeider med.

Vi takker for all ris og ros, og for at så mange av dere kontakter oss og deler av deres erfaringer. Dere holder organisasjonen levende!

Vår hjemmeside www.prolar.no

Eller besøk oss på facebook

Vi trenger deg som engasjert og aktiv medlem!

Samarbeid med andre brukerorganisasjoner

proLAR er medlem av paraplyorganisasjonen **Fagrådet - Rusfeltets hovedorganisasjon**. I 2016 deltok vi på årets studietur til Roma.

ProLAR samarbeider med flere av de andre brukerorganisasjonene på rusfeltet. Men vi er opptatt av at de vi skal samarbeide med har noenlunde samme ideologi og verdier som oss selv.

Våre nærmeste søsken organisasjoner

FHN - Foreningen for human narkotikapolitikk

Brukerforeningen LAR nett Norge

MARBORG Nord Norge

proLAR var i November 2016 sammen med FHN - Foreningen for en human narkotikapolitikk, på årets Stoffbrukerdag for å be politikere om en ny og mer verdig ruspolitikk for de som fortsatt faller mellom alle stoler.

Se film fra dagen her: <https://www.youtube.com/watch?v=bp7qhwwAxqA>

Internasjonalt samarbeid

EuroNPUD

proLAR er med i et internasjonalt samarbeid hvor brukerorganisasjoner fra 14 forskjellige europeiske land deltar. Vi sitter her i styringsgruppen.

EuroNPUD

Brukeraktivister fra hele verden samlet i Oslo 6-9 sept 2016. proLAR var arrangør av «community day» som var et eget arrangement dagen før selve konferansen startet.

INHSU 2016 -

International network hepatitis substance users`

I September 2016 arrangerte INHSU en stor internasjonal konferanse her i Oslo. ProLAR var første gang på denne konferansen i 2015 da den ble arrangert i Sydney Australia. Dr. Olav Dalgard fra AHUS inviterte proLAR med.

Når konferansen nå skulle holdes i Norge, ble proLAR invitert til å hoste brukerdagen for alle tilreisende brukerrepresentanter.

Totalt kom ca 35 ulike brukerrepresentanter til Oslo på scholarship (stipend) I løpet av konferansen fikk vi besøk av stortingsrepresentant Kjersti Toppe (SP) som ville vite mer om tema, og som var svært interessert i å snakke med brukerne som var tilstede.

INPUD

proLAR er medlemsorganisasjon/nettverksmedlem i INPUD
(International network of people who use drugs)

Representanter fra Scotland, Portugal, Norge, Sverige og Belgia. 2016.

Konferanser, utvalg, råd og arbeidsgrupper

proLAR benytter seg av mulighetene til å være tilstede på de konferanser som arrangeres av ulike instanser hvor rusfeltet er representert.

Fagrådet - rusfeltets hovedorganisasjon arrangerer hvert år flere konferanser som vi opplever som svært gode. Vi har også hatt egne innlegg på konferanser i løpet av 2016.

Vi har som i fjor forsøkt å ha med oss aktive medlemmer på ulike kurs og konferanser som har vært arrangert på rusfeltet.

Vi har knyttet til oss flere ressurspersoner som på ulike måter nå bistår organisasjonen med sine erfaringer, både i arbeidsgrupper, SMIL prosjektet, Livet med LAR, Hepatitt C kampanjen, og andre prosjekter vi driver.

Eksempler utvalg og Arbeidsgrupper:

Ekspertråd ROP-Nasjonal kompetansetjeneste

brukerROP- Helsedirektoratet

Nasjonale LAR leder møter

Veiledergruppe LAR takster

AFR brukerråd

I trygge hender 24/7 - forebygging av overdose etter soning

Nasjonal Hepatitt strategiplan

Arbeidsgruppe fokusområde Hepatitt C

Referansegruppe Nasjonal kompetansetjeneste TSB

Brukerrådet OUS- Oslo universitetssykehus

Brukerutvalg Larvik Kommune

Brukerutvalg Bergensklinikkene

Brukerråd NAV Hordaland

Brukerråd NAV Oslo

Brukerråd Borgestadklinikken

Konferansekomite OD dagen

Brukerråd LAR Helse Stavanger

Brukerråd Sandnes kommune

Brukerråd Søgne Kommune

Brukerråd KPH- Sørlandet sykehus

ARA brukerforum- Sørlandet sykehus

ARA arbeidskomite- Sørlandet sykehus

Velferdsetaten Oslo, prindsen brukerråd

Arbeidsgruppe Byglandsfjord ARA

Styremedlem i Dr. Olsen seminar arbeidsgruppe

Brukerråd Loland behandlingssenter m.f

Prosjekter

LIVET MED LAR

Årsrapport for Livet med LAR Rogaland

Jeg tok over ansvaret for gruppa fra Kenneth Egeland, for litt under ett år siden. Hadde da vært på flere samlinger og jobbet som frivillig brukerrepresentant en stund i Stavanger og Sandnes området. Hadde et sterkt ønske om å kunne videreutvikle gruppa etter en selvhjelp modell, med et sterkere fokus på bedre rus og livsmestring. Etter å ha fullført behandlingen på Rogaland Veksthus, som er et terapeutisk samfunn, hadde jeg fått troen på å jobbe med egne utfordringer i en trygg gruppe av mennesker i lignende livs situasjoner, der de som hadde vært rusfri lengre skulle inspirere og veilede andre som nylig var blitt eller har et ønske om rusfrihet.

Da jeg formelt tok over i februar var vi i gjennomsnitt 7-10 deltakere, med et par utskiftninger fra gang til gang. Et par av dem som hadde vært med en stund fremsto litt negative til forandringer, LAR og hjelpeapparatet. Disse er ikke lenger med oss av ulike grunner. Jeg og Kenneth ble tidlig enige om å legge ned en del arbeid før vi tar inn nye medlemmer til gruppa. Om noen tar kontakt, blir anbefalt eller virker som om de er motivert og klar for endring skal disse følges opp og kontaktes i forkant av et møte med oss på Crux, gjerne tas med ut på kafe eller en tur. Der tar vi en samtale for å bli kjent med denne personen og hvor en står i livet, hvilke utfordringer en vil og kan jobbe med og ikke minst hva som kan tilbys i Livet med LAR. En annen hensikt med dette møtet er å observere noe, så vi kan se om personen skulle møte opp ruspåvirket til møtet, noe vi ønsker å ha kontroll på for egen del og de andre i gruppa.

Antallet som kommer ligger som vanlig på en 10-14 stykker. Noen faller innimellom ifra av diverse årsaker, nye kommer til. I den andre jobben min på LARs utdelings poliklinikk L27 møter jeg jo de som er de «rødeste» pasientene i Stavanger og omegn. Når jeg ser en som er klar og motivert for endring, tar jeg gjerne vedkommende til side og tar en prat for å se om de kan ha nytte av å bli med på LML gruppa. Jeg motiverer dem over tid og gir dem muligheten når jeg tror det kan være hensiktsmessig. Flere av de faste idag, har jeg tatt med meg fra Lar. Et par fikk prøve seg, men fikk det ikke helt til nå men venter på avrusing og behandling og ønsker å bli med igjen når de er klar. Dette er spennende og motiverer meg enormt. Jeg har også erfart at å informere gruppa i forkant av at jeg tar med en ny som ønsker å få til en endring, er mere vellykket og gjør det enklere for den nye å bli godt mottatt.

Innimellom møtene har vi gjort noe gøy sammen som kino, grilling eller ut å spise sammen. Dette er veldig populært hos de fleste men et par syntes det er litt dumt at de da går glipp av «runden» vi tar på møtene, da dette er en god plass å ventilere og få ting i perspektiv for dem.

I sommer hadde vi en sommerfest, der vi grillet og inviterte gjester til møtet. Både lederen i LAR for Rogaland, Bente Sikvaland kom da, i tillegg kom en asfalt journalist for å ferdigstille en reportasje. Dette var en vellykket kveld der alle koste seg, vi var hele 19 personer denne kvelden!

Flere ganger har vi ordnet det slik at vi inviterer mennesker som kan bidra gjennom det de driver med. Rune (gatepresten i Sandnes) har vært der, og Ragnhild fra Enter Fritid(kirkens bymisjon) kom også en kveld. Disse kan være et supplement til brukernes ettervern eller inspirere dem til utvikling. Gatepresten syntes tilbudet var så fint at han ønsket å hjelpe oss med gratis hockey billetter. Han blir nok en viktig støttespiller for oss også i fremtiden da han har mye erfaring og et bra nettverk vi kan benytte oss av om det trengs.

Før hvert møte legges kvelden ut på Facebook, der vi ber alle si fra om de kommer eller ikke. Dette har vist seg å ikke være tilstrekkelig for flere. Jeg har derfor måttet brukere mye tid og krefter på å ringe og sende melding til brukere for å få avklart om de kommer. Dette kommer ikke til å fortsette, da tiden ikke strekker til og det er et eget ansvar om du har behov for å bruke kveldene våre. Jeg tar alltid å henter de som blir med første gang, og har jeg anledning henter jeg dem på veien ellers også. Flere ganger har brukere satt dette som et krav for at de skal komme, og da sier jeg som regel nei. I hovedsak er det dem som blir med for første gang som blir kjørt og hentet, for at det skal være lettere for dem og kan være litt skummelt å komme alene.

Tilbakemeldinger fra de dem som bruker gruppen er god, de får bra utbytte av å prate i gruppen og sier dette er noe som hjelper dem til å holde seg rusfrie. Første gang kan det være litt tøft å snakke når vi tar runden, men alle ønsker å beholde den videre. Det er så å si alltid en positivitet i gruppen men i de tilfellene det har blitt pratet om noe gammelt eller negativt blir de tatt til sides eller bedt om å ta dette en annen plass.

Kostnadene vi har hatt på disse kveldene ligger på mellom 600-1000,- kr. Har vært i kontakt med flere bedrifter om å få sponset mat til disse men venter på svar fra disse. Har tenkt å ta kontakt med flere dagligvare kjeder på nyåret for å høre om noen kan være med å bidra med mat, har flere ideer.

Fremover er mine ambisjoner og ønsker med denne gruppen at det skal videre utvikles i tiden fremover. Det hadde vært flott om vi kunne fått til å utvide tilbudet til minst en gang per uke, gjerne også i Stavanger slik at det ble annenhver uke i Sandnes-Stavanger. Tror Lar brukere har få andre tilbud som kan hjelpe dem og inkludere dem, NA er et populært sted for brukere i distriktet men er ikke tilpasset dem som får medisinsk behandling. For å la andre folk se at Lar brukere er som alle andre har jeg fra tid til annen tatt med meg brukere som ikke er i Lar med til disse kveldene. En tidligere NA bruker har fått bli med oss fordi hun har trengt en plass hvor hun får snakke med brukere og få inspirasjon til å forbli rusfri. Tanken bak dette er at vi som bruker

gruppe aldri skal ekskludere noen eller sette folk i bås, slik NA miljøet gjør med oss i LAR.

Hilsen Eivin Dahl

Livet med LAR Rogaland

Livet med LAR Oslo

Hepatitt C - "Det er DIN lever"

proLAR har i 2016 arbeidet mye med å bidra til økt oppmerksomhet slik at flere brukere kan ta tak i egen helse og da spesielt sin HEPATITT C.

Da vi ikke fikk fullfinansiert prosjektet, så har vi måttet gjøre om på noe av det vi hadde satt opp i prosjektplanen for 2016.

Målet er å gjøre brukere og fagfolk oppmerksomme på sykdommen Hepatitt C og hva vi kan gjøre for at flere sjekker status, samt gi av våre erfaringer. Hva finnes av behandling og hva går dette ut på? proLAR har satt fokus på emnet og jobber for å holde kurs for brukere, ansatte i spesialisthelsetjenesten og fagfolk generelt som arbeider med pasientgruppen. I tillegg til å holde kurs så hjelper proLAR's ansatte de som ønsker det å få testet seg slik at de vet om de har antistoffer eller ikke.

I løpet av 2016 har proLAR vært innom flere institusjoner for å møte LAR brukere der de ferdes. Vi har også hatt kurs til ansatte ved flere utleveringsenheter.

Vi var også på stortinget da det var høring og vi fikk både levert inn vårt notat samt snakke i 5 min foran helse og omsorgskomiteen.

Lite tilbakeblikk: Vi har nå over lengre tid jobbet med å gi god HCV informasjon til alle vi møter på vår vei. proLAR som organisasjon har nå bygget opp en generell kunnskap rundt HCV med god hjelp og veiledning av de to fremste innen fagfeltet i landet.

Vi føler at vi har lykkes godt med å utvikle kursmateriell, og moduler som er lett å forstå og brukervennlige. Det er noe vi bevisst har brukt mye tid på å få til, og når 99 % av brukerne som har vært igjennom kurset til nå, sier at de vil dele informasjonen med andre så er det veldig bra. For oss er det en bekreftelse på at vi har lykkes med dette konseptet.

Vi får mange spørsmål fra brukere og fagfolk og vi kan nå gi svar med tyngde, og veiledning til de som er på vei inn i en behandlings prosess.

Vi leverer kurs, og vi har en bred kontakt i et stort nettverk som vi samarbeider med. «Helse-Norge» er blitt mer bevisst på problemet spesielt de siste årene.

Vi vil gjøre hva vi kan for å få til et opplegg der vi kan holde infokurs for ansatte som jobber med denne pasientgruppen. Vi vil også få til en arena hvor det kommer flere brukere til kurset. Vi har utelukkende kun fått positive tilbakemeldinger fra deltagerne og prosjektet har vist seg å være ett **bruker til**

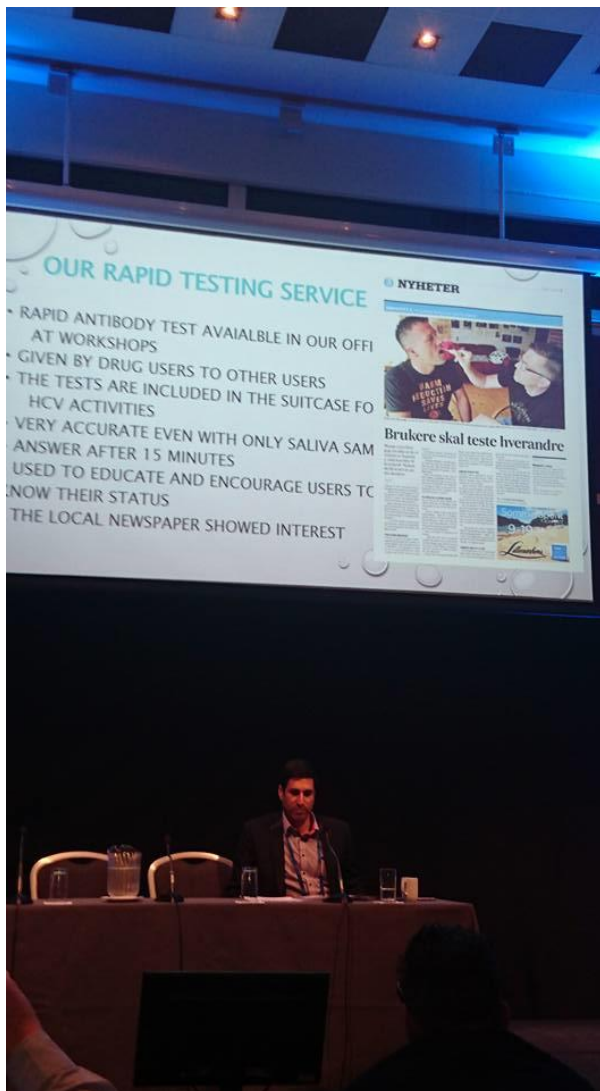
braker prosjekt som setter seg hos deltagerne. Samtidig som det har skapt en nødvendig nysgjerrighet hos spesialisthelsetjenesten og andre fagfolk som jobber med denne gruppen til daglig.

Det har vært et spennende år med mange gode tilbakemeldinger. Vi har hatt stor etterspørsel etter kurs i 2016.

Tusen takk for året som har gått, det sees frem til nye muligheter og utfordringer videre.

Hilsen

Bent-Arild Stornes

RØVÆR TUR MED GJENGEN

Livet med LAR - Invitasjon til tur

Høsttur 29.09 - 02.10.2016 på Røvær

Vi hadde lenge planlagt en tur for å knytte sterkere bånd mellom oss som deltar i Livet med LAR selvhjelpsgruppene våre, men også binde sammen gruppene i Rogaland, Hordaland og Oslo. Slik at mulighetene for aktiviteter på tvers av fylkene øker, dette for å gi litt nye perspektiver, men også for å bli kjent med hverandre og legge grunnlag for vennskap og felles turer.

Først var planen en felles tur på fjellet, men da vi har deltakere med svært variabel fysisk form og kondisjon så vi heller mot ett sted vi kunne være over noen dager og heller ha aktiviteter på stedet.

Fra Kenneth Egeland ved vårt kontor i Sandnes fikk vi tilsendt linker til noen mulige steder som kunne passe i forhold til reisetid og prisklasse.

Ole Jørgen Lygren i Hordaland og Eivin Dahl i Rogaland tok ansvaret som gruppeledere og undersøkte mulighetene for at Livet med LAR gruppene kunne reise på en felles teambuilding weekend. Vi brukte noe tid, men valget falt tilslutt på Fiskeværet Røvær, en idyllisk øy helt vest av Haugesund i Utsira Kommune hvor skoleklasser fra Rogaland har reist på Leirskole de siste trede år.

Vi var 15 stykker som torsdag 29/9 dro til Haugesund da det var meldt full storm ble Skyssbåten til Røvær innstilt, men kontakten vår på Røvær Kulturhotell som drifter Sjøboden vi leide, ordnet innkvartering i to hytter på fastlandet ved Hagland havhytter. Dette var en hendelse som vi ikke var forberedt på men alle deltakerne forsto at været var utenfor vår kontroll og den alternative løsningen var svært god. Dagen etter våknet vi til roligere vær og en solid engelsk frokost servert i en lavo med reinskinn på trebenker og en stor varm peis.

Alt i alt var det en svært glad gruppe som nå tok Røværskyss sin rutebåt over til Øyen

Vi ble møtt på kaien av Reidunn fra Hotellet. Hennes service var svært god under hele oppholdet og all kontakt i forkant.

Første dagen ble det laget Pizza på kvelden og ellers var det tid for sosialt samvær og spill.

Fredagen og ut oppholdet fikk vi servert frokost på hotellet, dette var litt av praktiske årsaker og litt for den gode opplevelsen, vi ønsket at dette skulle oppleves som en liten ferie. Men hadde i hovedsak måltider på dugnad, dette forløp problemfritt. Flere av

deltakere kjente ikke hverandre fra før, så dette virket å være svært vellykket, da alle fant tonen og etter litt tid opptrådte som en enhet og ikke tre grupper.

Fredag kveld holdt Eivin en liten samling for samtlige av oss, der vi fra Os fikk oppleve det faglige innholdet i selvhjelpsgruppen i Sandnes. Dette var noe som fikk oss til å åpne opp og sette ord på utfordringer som for eksempel det sosiale, ellers delte mange fra livene sine og hva de ønsker å få til. Mitt inntrykk etter dette var veldig positivt, da vi fikk tydelig høre hvor viktig det er, også for LAR pasienter å ha en opplevelse de kan dele med andre, dette er altfor sjelden tema når LAR behandling prates om. Mulighetene våre medlemmer har til ferie og opplevelser er viktige faktorer.

Vi hadde også en flott guidet historiekveld med besøk på ett lite Museum og i stedets Kirke, guiden var en svært rik fortellerstemme med Lærerrinde bakgrunn.

Vi hadde to større aktiviteter under oppholdet, både havrafting i Ribb og havfiske med «Brannflu» en 60fots skøyte, begge deler ble godt mottatt selv om Havraftingen ekskluderte de med ryggproblemer, så virker det som vi traff godt med de opplevelsene vi hadde planlagt.

Alt forarbeid ble gjort pr telefon og mail i ett samarbeid mellom Ole Jørgen på Os og Eivin i Sandnes, jeg fra mitt ståsted på Os må berømme Eivin både for det gode teamarbeidet i forkant og for utmerket samarbeid under oppholdet.

Alt i alt er mitt inntrykk at det var en svært vellykket tur som vill bety mye for våre deltakere i Livet med LAR gruppene.

Takk til alle deltakere for å ha gjennomført en fantastisk fin tur!

Ole Jørgen Lygren og Eivin JR Dahl

+proLAR
NASJONALT FORBUND FOR FOLK I LAR

Årsrapport gjennomføring SMIL-samlinger 2016

Ansatte:

Ida Kristine Olsen, Laila Rudi Aanensen, Lise Aasmundstad, Vivian Bentsen, Sandra Wold Biard, Merethe Helmersen, Synnøve Aanensen og Liv Karine Smestad.

Deltagere 2016:

Deltagerne i år kommer fra følgende steder:

Hordaland, Østfold, Rogaland, Oslo.

9 mødre og 10 barn har vært inkludert i SMIL 2016.

Barna fordeler seg slik:

Barna fordeler seg på 7 gutter og 3 jenter.

Alder på barna ved oppstart var fra 3 mnd. til rett under 2 år ved oppstart.

Sted:

Samling 1, 2 og 3 ble gjennomført som tidligere år, på Skottevik feriesenter i Lillesand.

Samling nr 4. (familiehelgen) hadde vi i Bergen ved Lønningstrand leirsted.

Siste samling gjennomføres i Arguineguin Gran Canaria, i slutten av November 2016.

Gjennomføringen i 2016:

Vi hadde en forsinket oppstart, ved at samlingen som var planlagt i mai ble avlyst. Bakgrunnen for dette var at ikke alle plassene var fylt opp, samt at et par av familiene var i oppfølging/jobb som gjorde det vanskelig å møte til samling i Mars/April.

Bortsett fra den forsinkede oppstarten, så er SMIL 2016 gjennomført i tråd med planen og prosjekt beskrivelsen. Det er gjort noe endring på hvilke temaer som har vært arbeidet med på de ulike samlingene. Ellers så har det ikke vært endringer i programmet som har veket fra den opprinnelige planen for gjennomføringen.

Det er sendt ut «Velkomst-brev» til alle familiene før hver samling, der program, pakkelister, billetter og annen informasjon var vedlagt.

Vi har i år tatt høyde for tilbakemeldinger og det arbeidet vi ansatte og tidligere deltagere hadde med coach Ellen Nørholm Stensland, i Stavanger september 2015. (Rapport for dette er sendt dere tidligere)

De viktigste tilbakemeldingene fra den evalueringen var som følgende:

- *Behovet for økt gruppe tilhørighet og «her og nå» samlinger.*
- *Individuelle hensyn har en grense for når det går på bekostning av gruppa*
- *Legge opp individuelle løp uavhengig av samlingene,*
- *Tydighet i forhold til forventninger og funksjonsnivå ved deltagelse i SMIL.*
- *Gi en innføring av «den røde tråden» i det faglige allerede første samling-*
- *Tydighet, tydelighet, tydelighet- skriftlige program i alle leiligheter, skriftlig «oppmøte protokoll» på fag bolkene, deltager bevis utformes etter oppmøte på det faglige/ likt på det andre, oppstart punktlig på klokkeslett i programmet.*
- *Gi beskjed til hele gruppa dersom det er individuelle hensyn som gjør at deltager ikke kommer på samling, eller deltar på ulike ting i programmet. (Uten å utlevere)*

Utvikle metode for å «få alle med» i det faglige, samt evaluere systematisk etter hver samling for å «fange opp» utrygghet og tilløp til konflikter.

Alle disse punktene er blitt inkludert i årets gjennomføring, og vi er veldig fornøyd med hvilken effekt det har hatt på både gruppe dynamikk, og utbytte av det faglige for hver enkelt deltaker.

Oversikt over det faglige «Ta styring programmet» og hvilke individuell oppfølging det ble lagt opp, til finnes i slutten av denne rapporten.

1. Samling 25.05- 29.05.2016 Skottevik

Første samling var vi en gruppe med 9 mødre og 10 barn.

Nytt av året var det at vi gjennomførte et fellesmøte med mødrene allerede første kvelden. Temaene var gruppe-dynamikk, hensyn man tar til hver og en i gruppa, respekt, tidspunkter, informasjon om hva som kommer, og en velkomsttale. Vi ansatte benyttet de verktøy vi tilegnet oss under arbeidet med coach i fjor. Vi har fått mer kompetanse om hvordan vi kan forebygge konflikter og håndtere gruppa best mulig, for å ivareta en god gruppe-dynamikk.

Vi har som ved tidligere samlinger, felles måltider. Frokost, lunsj og middag, da har vi et godt utgangspunkt i å bli kjent «rundt bordet». Vi ser at det er både sosialt og veldig hyggelig for store og små, å ha måltidene sammen.

Vi var heldig med været, og var mye ute i nærområdet. Stort sett som gruppe, men også noe individuelt. Dette er også en god måte bli bedre kjent med hverandre på, og gir en innsikt i deltageres behov ved de påfølgende samlingene.

Vi disponerte også et konferanserom som vi sto fritt til å bruke til å samle gruppa, leilighetene var romslige og deltagerne bodde i hver sin leilighet. Dette med å bo i egne leiligheter har økt kostnaden, men har vært et viktig grep for å ivareta behovet for at mor og barn kan trekke seg tilbake i en «privat setting». Tidligere har to familier delt leilighet.

Leilighetene ligger tett knyttet sammen slik at gruppa allikevel får tilhørighet til hverandre ved å bo tett, samtidig som det ligger til rette for å trekke seg tilbake til sin egen leilighet ved behov.

Vi presenterte hele «Ta styring» programmet og det faglige programmet i SMIL, og alle fikk i oppgave å forberede seg til temaene som skulle gjennomgås neste gang.

Vi hadde felles «mor/barn» aktivitet sammen med barnepasserne for at voksne og barn skulle bli trygge på hverandre, og at barnepasserne skulle kjent med de ulike rutinene og behovene hos den enkelte familie.

2. samling 22.06. - 26.06.2016 Skottevik

Deltagerne denne gang bestod av en gruppe på 8 mødre og 9 barn.

En familie måtte trekke seg grunnet jobbsituasjon.

Vi gjentok velkomst-møtet vi hadde første samling, for å holde fokuset vi ønsker på gruppe-dynamikken. Vi gikk igjennom forventninger fra både deltagerne og prosjektmedarbeiderne. Barnepass var også en del av møtet, der deltagerne fikk god info om hvem som hadde hvilke barn i barnepass, og om hvordan det var lagt opp for gruppa.

Vi fikk samme leilighetskomplekset som fra første samling. Det ble på forhånd sendt ut program for samlingen, slik at deltagerne var godt informert om hvilke opplegg som var lagt opp for samlingen.

Det var tlf. kontakt mellom prosjektmedarbeidere, faglig ansvarlig og deltagerne før samlingen, slik at vi visste at hver enkelt var godt forberedt og kunne få den nødvendige informasjonen/tilretteleggingen de trengte.

Vi hadde de samme rutinene på måltider som første samling, dette er også trygt for deltagerne og barna, at vi holder rutiner på måltidene for felleskapet.

Første dagen sto fritt for program slik at mødrene, barna og barnepasserne ble trygge på hverandre. Siden vi er sammen hele dagen, og er tett på, så ga det et godt grunnlag for at barna og mødrene fikk nok tid til å trygges sammen med barnepasserne. Vi benyttet oss av det fine uteområdet og lekte på lekeplassen, og gikk turer. Det ble gjennomført samtaler individuelt med de enkelte deltakerne.

Etter frokosten på torsdagen startet vi dagen med «Livshjulet og smarte mål» v/Lise Aasmundstad. Målet er at deltagerne får mer oversikt og innsikt i egne behov, samt muligheter og rettigheter. Vi jobbet med å sette mål, både kortsiktige og langsiktige.

På torsdag ettermiddag var det videre oppfølging av Lise sitt faglige tema om Livshjulet.

Fredag etter frokost hadde Laila Rudi Aanensen sitt faglige tema som handlet om «selvfølelse, selvtillit, kommunikasjon og trygghet i seg selv.»

På fredag ettermiddag hadde vi igjen faglig bolk med oppfølging av Laila sitt tema. Barna var i barnepass og hadde eget opplegg der. Se avsnitt «barnepass»

Lørdagen hadde vi en utflukt til Dyreparken med både mødre og barna. Vi hadde nydelig vær, og fikk en fantastisk fin dag i parken med medbrakt lunsj.

Søndag er avreise-dag, vi hadde lang frokost fra 08.00-10.00, og ellers var det pakking, og klargjøring til avreise.

3. Samling 31.08- 04.09.2016 Skottevik

Denne samlingen var vi 7 mødre og 7 barn.

En familie måtte trekke seg fra videre deltakelse i SMIL, grunnet alvorlig sykdom.

Første dag etter levering i barnepass, så hadde vi velkomst samling, der vi informerte om planene for samlingen.

Lise hadde to faglige bolker med pause på 2 timer i mellom, der det var lunsj og mor/barn tid.

De faglige bolkene omhandlet «Ansvarsgruppe metodikk» og «individuell plan». Etter middag hadde vi felles aktivitet for både store og små i konferanse rommet.

Fredagen startet med «Morgen stund» med Laila, etter levering i barnepass. Dagen for mødrene startet med meditasjon, og så gikk Laila igjennom og repeterte/reflekterte rundt temaene «selvfølelse/selvtillit/identitet»

Vi brukte god tid på å både planlegge og forberede oss til familie-helg, og avslutningsturen vi skal ha i November. Temaene som ble diskutert var bla. «Hvem de ville invitere til familie helgen» og relasjonene de har til sine nærmeste. Praktiske ting og forventninger/usikkerhet ved avslutningsturen til Gran Canaria ble det også brukt en del tid på.

Vi hadde også denne samlingen alle måltider sammen, og måltidene oppleves som svært hyggelige høydepunkt i løpet av travle dager.

Lørdag fikk vi besøk av Birgitta Rende fra Borgestad klinikken avd. Loland, som hadde temabolk om kommunikasjon/transaksjonsanalysen, og temaene skyld og skam. På ettermiddagen dro vi til Kristiansand og var i Aquarama badeland alle sammen. Gode og slitne dro vi tilbake til lørdagskveld med hjemmelaget pizza.

Lise fulgte opp og laget avtaler for individuell oppfølging ifht. det faglige med deltakerne underveis i samlingen. Det ble laget konkrete avtaler for hvor og hvordan dette skulle foregå. (Se avsnitt «Oppfølging mellom og etter samlingene»)

4. Samling/familie-helg 14.-16.oktober Bergen

Denne samlingen inviterte deltakerne med seg familie til en helg i Bergen. 5 av familiene deltok hele helgen, mens to familier var med på deler av helgen.

Vi var på Lønningstrand leirsted som ligger rett ved Flesland. Det er et nydelig uteområde, og masse uteplass å boltre seg på for store og små.

Vi hadde bildefremvisning fra SMIL samlingene, og familiene til deltakerne fikk bli kjent med oss alle som skal dra på tur sammen til Gran Canaria.

Det var både fedre/partnere og besteforeldre med på familiehelgen. Lørdag var vi i Akvariet.

5. Samling- avslutningstur til Gran Canaria

Gjennomføres 12. - 19.november.

Ta styring! SMIL 2016

Ta styring! er et skreddersydd rehabiliteringsprogram som siden 2005 har gitt ruspasienter kunnskap, verktøy og motivasjon til å bedre kunne lykkes i sin rehabilitering. Programmet er utviklet for og av tidligere rusavhengige og anerkjent fagpersonell, tilpasset dagens regel- og lovverk. Metoder og verktøy er hentet fra positiv psykologi, NLP og selvledelse og satt sammen med viktig og relevant kunnskap for målgruppen.

Konkretisering av egne mål står sentralt i alle temaene, og materialisere seg for deltakerne i sin egen individuelle plan. Programmet danner grunnlaget for økt reell brukermedvirkning, ved å øke selvtillit i forhold til seg selv og sin evne til å mestre situasjoner, og aktiv bruk av de to aller viktigste og lovfestede virkemidlene Individuell plan og Ansvarsgruppe.

***Ta styring!* programmet for SMIL 2016 består av følgende moduler:**

Offer vs ansvarlig

Hvem er jeg - hva vil jeg - hvordan kommer jeg dit? er helt sentrale spørsmål i en rusrehabilitering der store deler av livsplattdformen skal endres. Med svar og bevissthet rundt disse viktige spørsmålene vil behandling og rehabilitering bli langt mer målrettet og gjennomførbar. Vi ser også på forforståelse, kommunikasjon på ulike nivåer og menneskers like og ulike preferanser. Selvledelse er også et tema som hører inn under denne modulen. Økt kunnskap gir økt reell brukermedvirkning på individnivå!

Livshjulet

Hvordan ser livet ditt ut i dag? Hva gir deg livsglede og motivasjon til å handle? Har du noen drømmer du ønsker å realisere? På hvilke områder i livet ditt kan endring gjøre en verdifull forskjell? Livshjulet er et nyttig og spennende verktøy for å kartlegge sin ofte kaotiske livssituasjon i en rehabilitering- og/eller endringsprosess - og i arbeidet med Individuell plan!

SMARTe mål

Målarbeid er blant de største utfordringene i en rehabiliteringsprosess der store endringer skal gjennomføres. Spørsmålene hvem er jeg, hva vil jeg og hvordan kommer jeg dit, vil være helt sentrale i den livsstilsendringen en rehabiliteringsprosess innebærer. SMART metodikken er en enkel og praktisk måte å øke bevisstheten på egne mål. Metodikken fokuserer vi på hvordan målene bør være bygget opp for lettere å kunne nås, og hvordan man kan jobbe sammen med andre for og nå dem.

Individuell plan - min viktigste verktøy (IP for psyk. helse voksne, SINTEF)

Alle rusavhengige i behandling/rehabilitering har rett til en Individuell plan. Planen skal bidra til trygghet og forutsigbarhet for brukeren med utgangspunkt i den enkeltes

individuelle behov, preferanser og mål. Men hva er mine preferanser og mål, og hvordan kan IP brukes som et godt styringsverktøy i min rehabiliteringsprosess? Vi reflekterer rundt egne rehabiliteringsmål ved bruk av Livshjulet - og ser på hvordan disse målsettingene kan gjennomføres og konkretiseres i en Individuell plan.

Ansvarsgruppen - min beste ressurs

For rusavhengige i rehabilitering er dette et uvanlig hardt og krevende arbeid, som forutsetter en gjennomtenkt rehabiliteringsplan. Ansvarsgruppen skal sikre at dette arbeidet skjer på en systematisk og koordinert måte gjennom Individuell plan slik at de ulike rehabiliteringstiltakene trekker i samme retning, og på brukerens premisser.

Temaene er gjennomført i ovenstående rekkefølge gjennom tre SMIL samlinger. Målsettingen er å bistå deltakerne med å kartlegge sin livssituasjon, sette mål og planlegge hvordan dette skal gjennomføres.

Oppfølging mellom og etter samlingene.

Lise har mellom hver samling hatt telefonsamtaler med deltakerne for å evaluere siste samling, og for å høre hvordan de har det og hvordan det går med mål- og planarbeidet.

Deltakerne har hatt god kontakt og stor omsorg for hverandre. Dette har preget trivsel og læringsmiljø. Deltakerne har uten unntak gitt topp karakter på alt vi har evaluert. Det har vært noen tilbakemelding på utfordringer rundt barneseter i taxi, men det nevnes kun i bisetninger og det oppleves ikke som et stort problem.

Evalueringsspørsmål som er diskutert i samtalen mellom samlingene:

Info i forkant

Reise

Boforhold

Mat

Faglig innhold

Eksterne aktiviteter

Barnepass

Personale

Trivsel

Den individuelle oppfølgingen mellom samlingene:

Deltaker 1.; møte var med henne og NAV konsulent der vi gikk igjennom hennes situasjon og behovet for Individuell plan. Hun opplevde å få mye igjen for møte. Konsulenten ga uttrykk for at også hun opplevde det som et spennende og bra møte med gode verktøy.

Deltaker 2.; møte hos NAV med hennes ansvarsgruppe som besto av NAV og LAR konsulent. Vi hadde jobbet IP` en ferdig og hun var godt forberedt på møte som gikk veldig bra. Fagpersonene var imponert og verktøyene og arbeidet som lå bak. Hun gir

uttrykk for stor optimisme og et forutsigbart rehabiliteringsforløp med store og små mål i et tre års perspektiv.

Deltaker 3: Hadde avtale om å møtes for å skrive ferdig den Individuelle planen men hun avlyste rett før møtetid. Hun sto på reisefot, hadde problemer med medikamenthenting og slet med å konsentrere seg. Vi bistår henne med ferdigstilling av IPèn under avslutningsturen i november.

Deltaker 4.: overføring av ansvarsgruppen fra NAV xx til annet NAV kontor. Målet var å implementere hennes nye Individuell plan som var ferdig utarbeidet til dette møtet. Dette omfattet alt fra forvaltningsavtale, utdanning/arbeid, sertifikat og annet. I møte var konsulent fra tidligere ansvarsgruppe, samt ny NAV kontakt og LAR konsulent. Møtet var av de aller beste vi har vært på, og deltakeren presenterte planen på en super måte. Da vi på slutten av møtet spurte fagfolkene hvordan de hadde opplevd møtet, var tilbakemeldingene; «Gull! Helt fantastisk! Dette har jeg aldri opplevd i mine mange år som fagansvarlig.»

Deltaker 5.: Hun jobber med å etablere ansvarsgruppe og vi vil følge opp med det som er nødvendig, eksempelvis deltakelse i ansvarsgruppemøte og ferdigstilling av Individuell plan.

Deltaker 6 og 7.: Har ikke hatt behov for møter, men er fulgt opp på telefon og i samlingene.

Barnepass:

I SMIL er vi de senere årene blitt mere bevisst på at barna skal være deltakere på lik linje som de voksne i SMIL. Deres behov og utbytte, skal ha samme kvalitet som tilbudet til mammaene.

I år har vi hatt Vivian ansatt i en 20 % stilling, som har hatt ansvar for barna i SMIL, og utførelsen av barnepassen. I tillegg har vi leid inn 3 barnepassere som alle har ulik arbeidserfaring med barn, 2 av dem har jobbet i SMIL tidligere år. Lise, Laila og Ida har også bidratt i barnepassen ved behov. Alle har levert vandelsattest.

I forkant av oppstart hadde vi et førstehjelpskurs for alle ansatte i SMIL. Kurset ble holdt av Tom Erik Dønnestad, fra Nullvisjonen i Røde Kors.

I år har det vært med 10 barn i smil, 7 gutter og 3 jenter. Ved oppstart var den yngste 3 mnd. og den eldste 1 år og 11 mnd.

Vi har disponert et eget område inne på Skottevik til barnepass, hvor vi har hatt mulighet til å skjerme, når noen har trengt det. Mødrene har sin undervisning like ved og det har trygget mødrene, og det var lett å hente mammaen når det har vært nødvendig. Vi prøver å være mye ute i nærområdet, som har fine lekeparker, strand og skog rett ved.

I forkant av hver samling har barnepasserne hatt eget møte, der vi har gått gjennom programmet, hvem som har ansvar for hvilke barn osv. En voksen har aldri ansvar for flere enn 2 barn.

Vi har i tillegg hatt en felles aktivitet sammen med mødrene og barna på hver samling. Vi har bla. laget hånd/fotavtrykk med barna, hatt lekegrupper og hatt tegne/male verksted. Dette for å ha gode rammer for aktivitet der mor og barn kan være sammen, men også for å gjøre mødrene bedre kjent med og trygg på barnepasserne.

I år har vi jobbet mye med å innføre trygge og gode rutiner. Vi har egne skjemaer som vi noterer når vi har skiftet bleie, hva barnet har spist, om de har sovet og hvor lenge osv. Barna har en fast voksen som møter dem når de kommer, og sin egen kurv å legge sakene sine i.

Vi kjøper inn mat og bleier. Vi har i år også kjøpt inn noe nytt utstyr. Vi har nå senger, dyner, sengetøy, barneseter, stoler, barnegrinder, baby-caller, leker og div utstyr nok til at 10 barn har det de trenger. Det skaper trygge og gode rammer for barna, men gjør også at mødrene slipper å pakke med seg «alt» når de reiser på samling. Mellom samlingene oppbevarer vi dette på et lager vi leier i Søgne.

Hilsen Ida Kristine Olsen

Prosjektleder SMIL 😊

Til slutt

Vi som arbeider og driver organisasjonen sammen med våre frivillige representanter vil takke alle våre gamle medlemmer og de som har meldt seg inn i løpet av året som har gått. Det er dere som gjør organisasjonen levende!

Takk også til alle våre samarbeidspartnere, våre støttespillere og bidragsytere.

ProLAR har igjen hatt et spennende år, et år med mye aktivitet og spennende prosjekter.

Vi vil fortsette å heve vår stemme, gi våre innspill i fora der vi kan påvirke. Vi vil kreve å bli tatt på alvor. Alle pasienter og brukere i LAR skal ha de beste forutsetninger for å klare å ha et godt liv. Vi trenger ikke å bli behandlet som om vi ikke kan ta vare på oss selv eller våre medikamenter. Vi vil helst styre vår egen behandling sånn som vi vil at den skal være.

Vi vil sette mer fokus på helse og somatiske utfordringer for vår pasientgruppe. Alt for lenge har helsevesenet unngått å gi en helhetlig behandling, vi må sørge for at vår egen helse blir sett og dersom man trenger ytterligere hjelp skal man ha det.

ProLAR sitter pr i dag i de nye nasjonale retningslinjer som er under revisjon. LAR retningslinjen trenger etter vårt skjønn et godt ansiktsløft, og vi må sørge for flere medikamenter, bedre henteordninger for folk flest, samt et inkluderende og brukervennlig behandlingsmiljø.

Vi håper dere som er våre medlemmer ser hva vi jobber mot, og at det er vårt ønske at vi får den beste behandlingen.

Norsk ruspolitikk er i endring, og de neste 4 årene vil mye skje. Vi tror det vil bli et godt og viktig spor som nå stakes ut. Vi håper for alle de som fortsatt sliter med sin avhengighet at bruk og besittelse av rusmidler blir avkriminalisert i Norge om kort tid. Vi trenger vår egen vri på «Portugal - modellen», og at straff erstattes med hjelp.

Hjelp til rett tid!

Daglig leder i proLAR
Ronny Bjørnstad

 proLAR
NASJONALT FORBUND FOR FOLK I LAR

Av brukere, for brukere